

Voorwoord 35^e Pacificatielezing Gent, 10 november 2018

Lieven Decaluwe voorzitter

Geachte dames en heren,

De muziek die u vandaag zult horen is muziek van hedendaagse componisten en is muziek voor een ongewone bezetting gitaar en cello. U vindt in het programma enige toelichting bij de componisten, waaronder een vrouwelijke componiste Ester Mägi uit Talinn, een zusterstad van Gent.

Het Edenwood duo bestaat uit twee muzikanten en is uit liefde geboren.

Het is een jong duo, ‘ze ontwikkelen een intens en expressief samenspel ten dienste van de muziek die ze met veel passie vertolken. In 2016 duiken ze voor het eerst samen in de studio voor een opname van L’Istesso Tempo van Nikita Koshkin’ Zo staat het te lezen in het curriculum dat u op de website kunt raadplegen.

De twee muzikanten, Catherine Struys en Wouter Vercruysse hebben hun opleiding genoten, Catherine in Namen en Luik; Wouter in Kortrijk en Gent. Noord en Zuid, maar dan in België. Uit de uitgebreide cv’s die te vinden zijn op hun websites blijkt dat ze diverse vervolmaking hebben gevolgd bij befaamde nationale en internationale meesters en dat ze ook reeds een mooie solocarrière hebben uitgebouwd.

Het duo was dit jaar te gast op de Bijloke Zomerbar, vandaar dat u ze ook hier te horen krijgt. Want ook in het verleden heeft het muziekcentrum De Bijloke ons zeer talentvolle musici aangebracht, denk aan Nicolas Achten, Benjamin Glorieux en andere.

Multatuli hield veel van muziek maar niet van het klassieke repertoire en ‘een vol orkest doet me zeer’ schreef hij. We komen vandaag aan zijn smaak tegemoet.

Als eerste werk hoort u het cantus van Ester Mägi. Na de verwelkoming spelen ze voor u Agua e Vinho van Egberto Gismonti.

De Pacificatie van Gent komt deze maanden ruim aan bod. De herdenkingstentoonstelling in het Rijksmuseum ‘80 jaar oorlog - De geboorte van Nederland -’, het boek en zeker ook de televisieserie plaatsen het momentum van de vredesopgave in Gent in de historische context van 1576.

De reeds vele jaren aan de gang zijnde troebelen en echte oorlog tegen de vorst, die vreemd geworden was, had ook een burgeroorlog te weeg gebracht door de fanatieke, moordende godsdiensttwisten. De betrachting van Oranje was die onderlinge betwistingen te beëindigen en gezamenlijk de opstand tegen Spanje te voeren. In de prachtige en ook soms spannende serie wordt die intentie van Oranje letterlijk als volgt weergegeven: ‘*de religie dat parkeren we gewoon even. Er staat iets hoger op het spel*’ namelijk de gezamenlijke strijd tegen Spanje en de vraag wordt gesteld: ‘*is dit het begin van het idee van het Nederlandse vaderland?*’ De Pacificatie als embryo?

Misschien wel, maar de Pacificatie was maar een momentum (dat is wel vaker het geval bij het creëren van een embryo), het parkeren (zelfs van de religie) was toen al moeilijk. Het was een momentum van verwachting en hoop (zoals we ook nu beleven in Gent) en we weten dat het momentum van de Pacificatie van Gent nadien een dramatische wending heeft gekend (zo pessimistisch hoeven we nu niet te zijn).

In elk geval en in alle ernst: de tentoonstelling ‘80 jaar Oorlog’, het boek en de televisieserie die alle van uitmuntend niveau zijn en die Zuid en Noord goed in perspectief plaatsen, hebben mij alvast gesterkt in de overtuiging dat het zinvol is en blijft om het historisch momentum van de Pacificatie aan te grijpen en de intenties van toen te

herdenken: laat ons de verschillen even parkeren, laat ons onderzoeken en beschouwen wat ons bindt en de strijd strijden voor de goede samenleving die we wensen in Noord en Zuid en alle buitenlanden.

Dames en heren,

Ik moet de gouverneur en de burgemeester verontschuldigen, ze zijn beiden niet beschikbaar.

Het is evenwel met groot genoegen dat ik de burgemeester van Breda begroet. In Breda en Gent is de Pacificatie gedacht, voorbereid en tot stand gekomen. Dit bindt onze beide steden. Burgemeester Depla hier bent u de eerbiedwaardige gast en in Breda een voorbeeldige gastheer. Maar u bent er altijd, dank daarvoor. Succes gewenst volgende week met de Multatulilezing in uw stad.

Welkom ook aan onze partners, vertegenwoordigers van de regeringen van Nederland en Vlaanderen, De Nederlandse Taalunie en deBuren. De steun en samenwerking die u, en u vormt een prachtig evenwichtig kwartet, ons biedt is gestoeld op vertrouwen en dit is voor onze kleine vereniging van onschatbare waarde en werkt sterk motiverend.

Welkom Axel Buyse en Natasja Duhem van de Vlaamse vertegenwoordiging in Den Haag, Jan Bocken, honorair consul voor Nederland in België, en Leen Verschraegen, Nicolas Martijn van de Taalunie en Wim Vanseveren van DeBuren.

De Pacificatielezingen hebben hun betekenis gekregen door twee vaste componenten: de auteurs enerzijds en de toehoorders anderzijds. Hier is gehechtheid een sleutelwoord.

De ongedwongen band met de diverse auteurs is door de jaren heen hecht gebleken. Hieromtrent is meer dan één anekdote aan te halen, maar dit zou ons nu te ver leiden. Maar de aanwezigheid van Herman Balthazar, Jozef Deleu en Luc Devoldere bevestigt dit wel. En ik vergeet zeker Johan Decavele niet. Zijn aanwezigheid hier en zijn sterke présence in de televisiereeks over de 80-jarige Oorlog bevestigt wat ik vroeger reeds zei: hij beschrijft de gebeurtenissen zoals hij ze zelf heeft meegemaakt.

Niet alleen een hartelijke groet aan de auteurs maar vooral ook aan jullie, publiek, de vele mensen uit Noord en Zuid. Jullie vormen een hecht publiek, wisselend van samenstelling maar steeds met belangstelling, niet uit verplichting, en met een kritisch vertrouwen uitkijkend naar wat die meer en vaak minder gekende spreker te vertellen zal hebben. Het ontdekken van de vaak verborgen gemeenschappelijke cultuur van Noord en Zuid is één van de doelstellingen van de lezingen.

Mevrouw Elsbeth Etty, beste Elsbeth,

Op jouw suggestie zijn er een paar bijzondere gasten aanwezig: **Jos Geysels**, die ik, vooral verwelkom als literatuurridder in Vlaanderen en, niet op zijn verzoek en ook niet fanatiek, ook als minister van Staat van België. Welkom dus mijnheer Geysels en **Els Snick**, bezorgster en vertaalster van zoveel Joseph Roth-literatuur, exil literatuur waarvan de Max Havelaar ook als exponent zou kunnen gelden.

En er is ook een echte Vlaamse Multatuliaan, ik hou van het woord, onder ons, **Philip Vermoortel** die, gepromoveerd is met *'De parabel bij Multatuli. Hoe moet ik u aanspreken om verstaan te worden?'* . Hij heeft tientallen bijdragen en publicaties over Multatuli op zijn actief. Hij weet er alles van. Hij weet alleen niet dat hij met zijn boekje, in 1987 uitgegeven bij Grammens: *'Multatuli. Ik kan met niemand meegaan'* mijn persoonlijke belangstelling voor Edward Douwes Dekker een flinke duw heeft gegeven.

Dames en heren, **Elsbeth Etty** is voorzitter van het eerbiedwaardige Multatuli Genootschap dat in 1910 is opgericht. Het is gevestigd in het geboortehuisje van Edward Douwes Dekker in de Korsjespoortsteeg in Amsterdam. Het is even zoeken om het huisje, dat als museum is ingericht, te vinden maar het is beslist een bezoek waard en het bezoeken van schrijvershuizen lijkt me zeker zo boeiend als het ophalen van een gesigneerd boek op de boekenbeurs.

Elsbeth, jij bent naar mijn mening, niet toevallig voorzitter van de Multatuliclub.

In jouw boek *ABC van de literaire kritiek* schrijf je: *'De grootste zonde die een recensent kan begaan, is oordelen over een boek waarvan hij alleen maar voorwendt het gelezen te hebben'*. En verder ook nog, als raad voor recensenten: *'Wees allergisch voor clichés zoals 'rake typering' en 'het boek leest vlot' of 'als een trein', 'vuistdikke roman'...'page turner', 'good read'*.

Wat idee en stijl is dit behoorlijk Multatuliaans en jouw columns in NRC, jouw afstand van die krant en dan dat ene stuk en die andere stukken in De Groene Amsterdammer, ze hebben ook die duidelijke signatuur: *'ik kan met niemand meegaan'*

Er is zeker meer dan één nuanceverschil tussen jouw voorzitterschap in het Multatuligenootschap en dat van één van uw voorgangers, Cees Fasseur, auteur van de pacificatielezing in 1995. Hij was misschien meer de man van het genootschap, jouw gedrevenheid lijkt mij meer Multatuliaans. Dat zal ook uit jouw lezing blijken.

Wat mij bij de aanloop van deze lezing, onze persoonlijke contacten en onze mailwisseling, zeer sterk is opgevallen is jouw talent om de waarden van de pacificatielezingen te verbinden met jouw persoonlijke ervaringen en inzichten. Het wordt een boeiende lezing en ik geef jou graag het woord.

Maar eerst nog water en wijn, Agua e Vinho van Egberto Gismonti.

Hoe toepasselijk kan een muziekstuk zijn, het duo Edenwood.

Dankwoord

De sponsors:

De stad Gent en onze partners

Noordstarfonds

Vzw Wido-Arctheater

Advocatenkantoor Frans Baert

Marnixringen en Orde van den Prince

Diverse particuliere bijdragen...

Het bestuur van de vzw de Pacificatielezingen

Drie sterke vrouwen: Miet De Bosschere, Kathleen Ramboer, Nicole.

Snel nog een laatste muziekstuk, Presto van Mathias Duplessy - Het Edenwood duo